بسم الله الرحمن الرحیم

بشپړ لمونځ

Aghalibrary.com

ليكوال :- زاهـــــــدالله توحیدیار"ابراهیم زی" اندړ

Email:zahidebrhemzai@gmail.com

کال ه لمریز : ۱۳۹۵/۹/۱۵

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

سریزه

لمونځ د اسلام دوهم رکن دی چې له لارې يې د بنده او معبود ترمنځ اړيکه ټينګيږي او د يوه ربښتيني مسلمان د پيژندني له نښانو يوه نښه ګڼل کيږي او ډېر ستر حکمتونه لري.

لمونځ په رسول الله صلی الله عليه وسلم او مسلمانانو د نبوت په لسم کال د معراج په شپه د عرش له پاسه د الله تعالی او د هغه د رسول ترمنځ د مخامخ خبرو له لارې فرض شوی .

الله تعالی په ګڼو مبارکو ايتونو کې مسلمانانو ته د لمانځه امر کوي لکه څرنګه چې الله تعالی فرمايي

((وَأَقِيمُوا الصَّلاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ)) سورة البقرة (43)

ژباړه : او لمونځ ترسره کوئ ، زکات ورکوئ او له رکوع کوونکو سره رکوع کوئ.

همدارنګه الله تعالی په نورو ګڼو ايتونو کې هم د لمانځه دکولو په اړه په مسلمانانو امر کوي.

لمونځ په اسلام کې ځانګړی او ارزښتناک ځای لري نوبايد په ښه توګه ترسره شي ددې دپاره چې لمونځ په سمه توګه ترسره کړو نوماهم دا يو وړوکی کتاب چې د لمانځه په اړه دی ستاسو درانه چوپړ ته وړاندي کړ او د امکان تر حده پوري مې کوښښ کړی دی چې په روانو او ساده جملوکې مطالب راټول کړم، هيله ده چې د لوستونکو د ګټي وړ وګرځي. څرنګه چې هيڅکله انسان له غلطۍ څخه خالي نه دی نوکه کومه غلطۍ را څخه شوي وي بخښنه راته کوئ.

په پای کې زه زاهدالله ؛ ابراهيم زی؛ (اندړ) چې اوس مهال د غزني په پوهنتون کې خپلې تحصلي زده کړې پرمخ بيايم له الله ج څخه ډېر مننددوی يم چې ماته يې په دې بوختياوکې د دې مطالبو د راټولولو او ليکولو حوصله راکړه.

ليکوال : ستاسو دخير دُعاګانوته اړ دی.

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

دپاکۍ پیژندنه

داوداسه احکام

الف :هغه کارونه چې اودس پرې ماتيږې هماغه کارونه اودس لازموي : لکه دانسان له دوولاروڅخه دکوم شي وتل؛قې

کول؛خوب کول؛اوداسې نور

ب: داودس دفرضيت دليل

په قرانکريم کې الله تعالی مؤمنانوته خطاب کولوپه ترڅ کې فرماي

يَاأَيُّهَاالذِينَ امَنُوااذُاقُمتُم اِلى الصَلاة فَا غُسِلُواوُجُوهَکُم واَيْدِيکُم اِلى المَرافِقِ وَامْسَحُوابِرءُوُسِکُم واَرجُلَکُم اِلى الکَعبَينِ (المائدة(6)

يعنې : ای مؤمنانوکله چې تاسې دلمانځه له پاره پورته کيږئ نوبايدچې خپل مخونه ، اولاسونه ترڅنګلوپورې ووينځئ ، په

سرونوباندې لاسونه راتيروئ ، اوپښې تربجلکيوپورې ووينځئ

داوداسه فرضونه

داوداسه څلورفرضونه دي

(۱) يوځل دټول مخ پريمنځل

(۲) ترڅنګلوپورې ددواړولاسونوپريمنځل

(۳) دسردڅلورمې برخې مسح کول

(۴) تربجلکيوپورې دپښوپريمنځل

داوداسه سنتونه

داوداسه (۱۳) دانې سنتونه دي چې په لاندې ډول دي

(۱) داوداسه لپاره نيت کول

(۲) دبسم الله الرحمن الرحيم ويل

(۳) ترمړوندنوپورې ددواړولاسومينځل

(۴) درى واري خوله مينځل

(۵)مســـــــــواک وهل

(٦) درى وارې پوزې ته اوبواچول

(۷) دږيرې خلالول

(۸) دپښواولاسودګوتوخلالول

(۹) دټول سرمسحه کول

(۱۰) دسرپه اوبوسره ددواړوغوږونومسحه کول

(۱۱) پرترتيب سره اودس کول

(۱۲) اول ښى اوبياچپ لورى وينځل

(۱۳) په يوه غړې پسې سمدستې بل غړى وينځل

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

داوداسه ماتونكې شيان

دلاندې چارو په ترسره كيدوسره اودس ماتيږي

(۱): دتشواوډكومتيازوله لاروڅخه دكوم شي وتل

(۲) له بدن څخه پداسې شكل سره وينې وتل چې له خپل ځاى څخه پاک ځاى ته حركت وكړي

(۳) په ډكه خوله كانگي (قي) كول

(۴) په لياړوكې په داسې شكل سره دوينې راتلل چې دوينې رنگ زيات وي

(۵) بغيرله شهوت څخه دمنيووتل (چې دمرض ياديخنى په سبب وي

(٦) دښځوله سينوڅخه له شيدوپرته نورڅه (اوبه يا وينه) راوتل

(۷) له ښځې څخه داستحاض وينه راتلل

(۸) مذيواوودييووتل

(۹) په كوموشيانوچې غسل لازميږي اودس پرې حتماً ماتيږي

(۱۰) ژورخوب:يعنې داسې خوب چې انسان په بشپړډول خپل كنترول له لاسه وركړي لكه په اړخ خوب،ستوني ستاغ اوياپه كوم شي په داسي ډډه وهلو ويدېدل چې كه هغه ترې لرې شي نودى به ولويږي.

(۱۱) په بيهوشوكيدوسره

(۱۲) په نيــــــــــــــشه كيدوسره

(۱۳) دجنازې له لمانځه پرته په هرلمانځه كې په قهقهه خندلوسره

(۱۴) ددوكسانو تناسلي غړې چې دشهوت په حالت كې په داسې توگه يوځاى شې چې ترمنځه يې بل شې پرده نوي بې له انزال هـــــــــــــم اودس ماتيږې

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

غـــــــــسل

غسل په لغت کې ټول بدن پريمنځلوته ويل کيږي اوداسلامې شريعت په اصطلاح کې دشريعت دښودل شوي طريقې سره سم دحکمې ناپاکۍ لري کولواويايوائې دثواب حاصلونې په خاطردټول بدن وينځلوته غسل ويل کيږي

دغسل دفرضيت دليل

الله (ج) فرمايي : وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُباً فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضى أَوْ عَلى سَفَرٍ أَوْ جاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغائِطِ أَوْ لامَسْتُمُ النِّساءَ فَلَمْ تَجِدُوا ماءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيداً طَيِّباً فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ ما يُرِيدُ اللهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (المائدة ۶)

يعنې : که دجنابت په حال کې ياست نوپه لمبلوځان پاکړئ ، که ناروغان يامسافرياست ، ياتاسې نه کوم څوک له حاجت پوره کولونه راشي يا تاسې په ښځولاس لګولې وي ، اواوبه ونه مومئ ، نوله پاکي خاورې نه کارواخلئ ، پرمخې لاسونه ووهئ ،په خپلومخونواولاسونوباندې يې راکاږئ،الله (ج) نه غواړي چې ژوند درباندې تنګ کړي، خوهغه غواړي چې تاسې سوتره کړي اوخپل نعمت پرتاسې پوره کړي ، ښايي شکروېستونکي شئ

دغسل احکام

الف : دغسل فرضونه

(۱) دخولې پريمنځل په داسې طريقې سره چې ستونی هم ورسره لوند شي

(۲) په پوزه کې اوبواچول

(۳) ټول بدن ته په داسې طريقې سره اوبه رسول چې دوېښته په اندازه ځای هم پکې وچ پاتې نه شي دوېښتانوبيخونواودنوکانولاندې ځايونوته اوبه رسول هم ضروري دي که دښځې دوېښتانوبيخونوته اوبه رسيدې دکوڅيوسپځولوته ضرورت نشته . اوکه سرېودښځوپه څيرکوڅۍ پرېښې وي دهروېښته لمدول پرې فرض دي

ب: دغسل سنتونه

(۱) نيت کول

(۲) لمړی اودس کول

(۳) دواړه لاسونه ترمړوندونوپورې مينځل

(۴) مسواک وهل

(۵) په ټول بدن درې وارې اوبه تيرول

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

ج: دغسل ډولونه

غسل په درې ډوله وېشل کیږي ، فرض،سنت،مباح

(۱) دلویې بې اودسۍ (جنابت ، حیض ، اونفاس) څخه دپاکی په خاطرغسل کول فرض دی

(۱) داجراوثواب په نیت غسل کول سنت دي ، لکه دجمعې دلمانځه لپاره غسل کول، داخترونولپاره غسل کول....

(۳) له بدن څخه دخیروپاکولواویاپه گرمۍ کې دبدن دیخولولپاره غسل کول مباح دي

تیمم

دتیمم پیژندنه

تیمم په لغت کې قصد،ارادې،اوعزم ته ویل کیږي.اوداسلامې فقې په اصطلاح کې له حکمي نجاست څخه دپاکوالي په نیت پاکې خاورې ته قصدکول دي

دحکمي نجاست پیژ ندنه

حکمي نجاست دناپاکۍ هغه حالت ته ویل کیږي چې چټلي یې په سترگونه ښکاري خوشریعت نجس گڼلې لکه بې اودسي ،جنابت اونفاس اوداسي نور...

دتیمم درواوالي دلیل

((فَلَم تَجِدُو امَاءًفَتَيَمَمُو اصَعِيداًطَيِباًفَامْسَحُوابِوُجُو هِكُمْ واَيْدِيكُمْ اِنَ اللهَ كَانَ عَفُواًغَفُوراً))النساء۴۳

یعنې : که اوبه ونه مومۍ نوله پاکې خاورې نه کاراخلئ اوله هغې نه خپل مخونه اولاسونه مسح کړئ ، بیشکه الله (ج) له نرمۍ نه کاراخیستونکې اوبخښنه کوونکې دی

الف: دتیمم درواوالي صورتونه

(۱) چې داوبوپیداکولوهیله ختمه شي یادیومیل په اندازه لرې وي

(۲) داوبوپه خواکې دښمن یاکوم ضرري حیوان وي

(۳) دکوهی رسۍ یابوکه نه وي

(۴) که ښځه په کورکې وي له کوره په وتلواواوبوپه راوړلوکې دهغې دغزت اوابروپه خطرکې وي

(۵) اوبووي خودڅښلولپاره ایله بس کیږي

(٦) اوبه وي خودصحت لپاره یقیناً ضرررسوي یاورسره مرض زیاتیږي

(۷) اوبه وي خودضرورت لپاره په گران قیمت ورکول کیږي یاورسره داخستلو وس اوتوان نه وي

(۸) داوداسه یاغسل په کولوسره دداسې لمانځه دتللوویره وي چې قضاء ونه لري لکه دجنازی لمونځ، داخترونولمونځ دخسوف اوکسوف لمونځ

(۹) دډېرې کمزورۍ له امله اوبه نشي راوړلی یایې له کوهی نشې راایستلې

(۱۰) که څوک په ریل ،جهاز،یابل شي کې سفرکوي اوهغه روان وي نه ودریږی ، اوپه هغو کې اوبه نه پیداکیږي یااودس کول ممکن نه وي

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

(ب) دتیمم فرضونه

(۱) دالله (ج) درضا له پاره له حکمي نجاست څخه دپاکیدونیت کول.

(۲) دواړه لاسونه په خاوره وهل اوپه ټول مخ يې راګرځول

(۳) بیا لاسونه په خاوره وهل دځنګلوپه شمول يې په دواړه لاسونوراګرځول

(ج) هغه شیان چې تیمم پرې روا یا ناروادی

په خاوره ، اوهغه شیان چې دخاوري له جنس څخه دي ، لکه رانجه، چونه ، ډبره ، خښته ، سره خاوره ، مرمر، فیروزه ، اوداسې نوروباندې تیمم کیږې

کوم شیان چې دځمکې له جنس څخه نه دي ،اویاپه اورکې سوزیږي،ایره کیږي یاویلې کیږي لکه لرګی، اوسپنه ، سره زر، سپین زر،مس، زیړ،شیشه ، قلعی ، جامه ،فلزات ، سکاره ، کاغذ، نیلون ،ایره ، اوپلاستکی شیان تیمم پری نه کیږي . البته په پورتنیوشیانوکه دومره ګرد پروت وي چې په لاس سره معلوم شي یا دوړه وکړې بیاپرې تیمم روادی.

لـــــمونځ

لومړی دلمانځه دفرض کېدوشرطونه

لمونځ پرهغه چا فرض دی چې لاندې شریط ولري

(۱) اسلام : پرکافرباندي نشته

(۲) عقل اوهوش : پرلیوني اوبې هوشه ، دبیهوشۍ په حالت کې نشته

(۳) بلوغ : پرکوچنی هلک اوانجلۍ نشته

(۴) دښځې لپاره له حیض اونفاس څخه پاکوالې

دلمانځه ټول فرضونه (۱۴) دانې دي چې په هغوکې (۷) خارجې دي هغه خارجې یعنې داچې دلمانځه شرطونه دي او(۷) يې دخلې دي یعنې دلمانځه ارکان

الف: دلمانځه دصحت شرطونه

دلمانځه دصحت شرطونه هغه دي چې دصحت لپاره اړین دي که په دغوشرطونوکې یوهم نیمګړې وي لمونځ نه صحیح کیږي

چې په لاندي ډول دي

(۱) له وړې اوغټې بې اودسې څخه پاکوالی

(۲) دبدن پاکوالی

(۳) دجامې پاکوالی

(۴) دهغه ځای پاکوالی په کوم ځای چې لمونځ کیږي

(۵) دعورت پټوالی

(٦) دلمانځه وقت پیژندل

(۷) مخامخ قبلې ته دریدل

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

(ب) د لمانځه ارکان

دلمانځه د ارکانوڅخه هدف هغه فرضونه دي چې په لمانځه داخل دي که له دغوارکانوڅخه په یوه کې هم نقصان رامنځ ته شې
لمونځ فاسیدیږي
چې دغه ارکان په لاندي ډول دي

(۱) دلمانځه لپاره نیت کول
(۲) تکبیرتحریمه ده
(۳) قیام دریدل
(۴) قرائت ویل: دفرض لمځونوپه لومړنیودوورکعتونوکې دنفلواوسنتونوپه ټولورکعتونوکې **قرائت ویل فرض دی**
(۵) رکوع کول :– څرنګه الله (ج) فرمایلي دي (یاایهالــــــذین امنواارکعواوسجدوا(الحج (۷٦)
یعنې: ای مؤمنانوررکوع اوسجده وکړئ
(٦) سجده کول
(۷) اخیرقاعده

دلمانځه واجبات

دلمانځه دواجباتوڅخه مراد هغه مهم کارونه دي چې په لمانځه کې یې اداکول اړین دي که له دغوکارونوڅخه یوپاتې شي نود سهوې سجده لازمیږي اوکه قصداًپرېښنودل شي نودلمانځه دفاسیدېدوسبب ګرځي
اوددغه لمانځه بیا راګرځول لازمیږي چې دغه واجبات په لاندي ډول دي

(۱) دفرض لمونځونوپه دوولومړنیواودنوررولمونځونوپه ټولورکعتونوکې دفاتحې سورت ویل
(۲) دفاتحې دسورت سره دفرض لمونځونوپه ددوولومړنیورکعتونواودنوررولمونځونوپه هررکعت کې دبل سورت یوځای کول
(۳) دبل هرسورت نه مخکې دفاتحې سورت ویل
(۴) دقرائت،رکوع، سجدو،اوارکانوترمنځ ترتیب ساتل
(۵) قومه یعنې له رکوع څخه له راپورته کیدووروسته سم دریدل
(٦) جلسه یعنې ددواړوسجدوترمینځ په ارام سره کیناستل
(۷) دارکانوتعدیل یعنې رکوع سجده په پوره اطمنان سره اداءکول
(۸) لومړی قاعده
(۹) په دواړوقاعدوکې یوځل التحیات ویل
(۱۰) دامام لپاره په هغولمونځونوکې قرائت په لوړاوازویل چې په جهرویل کیږي لکه دسهارماښام اوسختن لمونځونه ،اوپه هغولمنځونوکې چې قرئت خفیه ویل کیږي خفیه ویل لکه دمازدیګراوماسپښنین لمونځونه
(۱۱) دالسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته په الفاظوسره لمونځ ختمول
(۱۲) دعاقنوت ویل اوپه وترلمانځه کې دقنوت لپاره تکبیرویل
(۱۳) ددواړواخترونودلمانځه تکبیرونه

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

دسهوی سجده

که دلمانځه له واجباتوڅخه یوپه سهوه سره پاتې شي نود سهوي سجده لازمیږي چې په لاندی ډول ده
په یوکارکې خطاکیدوته سهوه ویل کیږي ، په لمانځه کې سهوه دامعنالري چې له یوچاڅخه په لمانځه کې کموالی اوزیاتوالی
وشي ، ددغې کمي اوزیاتي دجبران لپاره ، په اخره قاعده کې له سلام ګرځولووروسته دوه سجدې کول عبارت دسهوې له
سجدې څخه دی

دسهوي دسجدې طریقه

(۱) په اخره قاعده کې ترتشهدپوري التحیات ویل
(۲) ښي لوري ته سلام ګرځول
(۳) په اطمنان سره دوه سجدې کول
(۴) له سجدوکولووروسته التحیات لپاره کیناستل تراخره د درود اودعاپه شمول دالتحیات ویل
(۵) په اخره کې دواړوطرفوته سلام ګرځول

د سهوي سجده په لاندي حالاتوکې لازمیږي

(۱) څوک چې دلمانځه په یورکن (فرضو) کې وروسته والی راولي مثلاًقیام فرض دی یوڅوک دریم رکعت ته په پورته کیدوکې له تشهد وروسته نورهم کینی اودرود شروع کړي یاپه یورکعت کې درې سجدې وکړي.سجده سهوه لازمیږي
(۲) دلمانځه له واجباتوڅخه کوم یوپه هیره سره پاتې شي مثلاًدفاتحی سورت یابل کوم سورت چې دفاتحې پسې وروسته ویل کیږي هیرشي یا داچې لومړنی قاعده په هیره سره پاتې شي.سجده سهوه لازمیږي
(۳) په واجباتوکې وروسته والی رامنځته کیدل مثلاًدفاتحې دسورت سره دبل سورت پیوست کول واجب دی څوک چې دفاتحې له سورت څخه وروسته دومره څنډ چپ ودریږي چې رکوع اوسجده پکې وشي سجده سهوه لازمیږي

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

د سهوې دسجدې ځينې مهم مسايل

(۱) دفرضو(ارکانو) او واجباتوپه قصداًپرېښودولمونځ فاسد وي په سجده سهوه نه صحيح کيږي

(۲) په يوځل سهوه کيدويا له يوځل څخه زيات سهوه کيدلوسره يواځې يوه سجده سهوه لازميږي

(۳) که څوک په لومړي رکعت له سورة فاتحی مخکې التحيات شروع کړي سجده سهوه لازميږي

(۴) که په هيره قومه اوجلسه پاتې شي سجده سهوه لازميږي

(۵) که څوک سهواًداخرنۍ قاعدې پرځای پنځم رکعت ته پورته شي سجده سهوه لازميږي

(٦) که له يوچا څخه په فرض لمانځه کې په لومړنيورکعتونوکې دفاتحې سورت سهواًپاتې شي سجده سهوه پرې لازميږي خوکه په ورستيوکې پاتې شي نه لازميږي

(۷) دالتحيات ،دعاقنوت ، اوداخترنودتکبيرونوپه هيرېدوسره هم سجده سهوه لازميږي

(۸) که امام د پټ قرات پرځای جهري اودجهري پرځای خفيه قرات ووايي سجده سهوه پرې لازميږي

(۹) که چاته په لمانځه شک پيداشي چې څورکعته يې وکړل دوه يادرې که دايې لومړی ځل وي بيادې لمونځ له سره وکړي اوکه بيابياورته دغه شک رالويږي نوهماغه کمه اندازه دې په نظرکې نيسي په اخرکې دې دسهوي سجده وکړي

(۱۰) که يوڅوک دامام سره په اخرينورکعتونوکې شريک شي اوبيا دهغورکعتونودراګرځولوپرمهال چې ورڅخه تللې دي سهوه شي سجده سهوه پرې واجب ده

(۱۱) که چا د څلوروركعتوفرضوپرځای پردوورکعتوسلام وګرځول بياور يادشوچې دوه رکعته يې اداکړي دي چاسره دې خبرې نه کوي دوه دې نورهم وکړي دسجده سهوې په کولوسره يې لومنځ صحيح شو

(۱۲) که چاباندې سجده سهوه لازمه شوي وي اوپه اخره کې له ياده ووځې اوسلام وګرځوي په وريادېدوسره دې سجده سهوه وکړي التحيات به ووايي اوسلام دې وګرځوي

(۱۳) که يومسافرپه څلوررکعتيزلمانځه کې ددورکعتونوپه ځای پوره څلوررکعته وکړي اومنځنۍ قاعده کې کېنې نوسجده سهوه دې وکړي پدې صورت کې به يې لومړې دوه رکعتونه به فرضواواخرني دوه رکتونه به يې په نفلوکې حساب شي

(۱۴) دامام په سهوې سره پرمقتديانو سجده سهوه لازميږي ، اودمقتدي په سهوې سره دجماعت پروخت نه پرمقتدي سجده سهوه شته اونه پرامام ، بلکې مقتدي به دامام متابعت کوي

پورته مسائل دفقی مشهورکتاب هدايه کې په تفصيل سره ذکرشوي دي لومړی ټوک /329–34

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

دلمانځه سنتونه

د فرايضو او واجباتوترڅنگ په لمانځه کې ځينې نورکارونه داسې دي چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) دلمانځه پرمهال په دوامداره توگه ترسره کړي دي که څه هم ددغوکارونو ترسره کول دلمانځه دفساد سبب نه گرځي بلکې اجراوثواب لري ځکه چې دادرسول الله (صلی الله عليه وسلم) سنت دي اودسنتو ترسره کول له اجراوثواب څخه تش نه وي دغه سنت کارونه په لاندې ډول دي

(۱) دتکبيرتحريمه له ويلودمخه غوږونوته د دواړو لاسونو پورته کول

(۲) دلاسونود پورته کولوپرمهال گوتې خلاصې پريښودل

(۳) دتکبيرتحريمه څخه وروسته دنارينه ؤلپاره په نامه اودښځولپاره په سينه باندې لاسونه اېښودل

(۴) ښې لاس په چپ لاس اېښودل

(۵) دتکبيرتحريمه ويلو پروخت سرنه ټيټول

(٦) دامام لپاره د تکبيرتحريمه او ارکانوتکبيرونه په لوړاوازويل

(۷) سبحانک اللهم ويل

(۸) اعوذبالله ويل

(۹) په هررکعت کې دسورت فاتحې نه مخکې په پټه توگه بسم الله ويل

(۱۰) دفرض لمونځونوپه دريم اوڅلورم رکعت کې دفاتحې دسورت ويل

(۱۱) دفاتحې دسورت په ختميدوسره "امين" ويل

(۱۲) ثناء ،اعوذبالله ، اوبسم الله په توگه ويل

(۱۳) په رکوع اوسجده کې لږترلږه درې ځله تسبيح ويل

(۱۴) په رکوع کې سراوملايوشان برابرول

(۱۵) په قومه کې دامام لپاره(سمع الله لمن حمده) اودمقتدي(ربنالک الحمد)اوديواځې لمونځ کونکې لپاره داوړه ويل

(۱٦) سجدې ته د تلو پر وخت لمړې زنگنونه په ځمکه لگول بيادواړه لاسونه بياپزه او اتندی لگول

(۱۷) په جلسه اوقاعده کې دواړه پښې په داسې شکل درول چې دگوتوسرونه يې قبلې لوري ته برابروي اودواړه لاسونه په زنگنونواېښودل

(۱۸) په ورستۍ قاعده کې دالتحيات څخه وروسته درودشريف ويل

(۱۹) له درودشريف څخه وروسته ماثوره دعاويل يعنې : "الهم ربنا"ويل

(۲۰) لومړی ښې لوري اوبياچپ لوري ته سلام گرځول

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

دلمانځه مفسدات

دلمانځه له مفسداتوڅخه مرادهغه کارونه دي،چې لمونځ فاسدوي اوباطل يې ګرځوي چې په لاندې ډول بيانيږي

(۱) په لمانځه کې خبري کول

(۲) دلمانځه په حالت کې قران کريم ته په کتلوسره تلاوت کول

(۳) دلمانځه له شرئطوڅخه که کوم شرط پاتې کيدل

(۴) دلمانځه له ارکانوڅخه دکوم رکن پاتې کيدل ، لکه رکوع ، قيام اوداسي نور....

(۵) دلمانځه له واجباتوڅخه کوم يو واجب په قصدسره پرېښودل

(٦) بې له عذره مرۍ صافول ، اوقصداًټوخيدل

(۷) دتکليف ، غم ، ياکوم مصيبت له امله ژړاکول ، که دغه ژړادالله (جل جلاله) وېرې وي پروانه کوي

(۸) قصداًياپه هيره په لمانځه کې خوراک څښناک کول

(۹) په لمانځه کې قدمونه اخيستل يويادوه قدمه داړتيا په اساس اخيستل پروانه لري

(۱۰)عمل کثيرکول ، يعنې په لمانځه داسي کارکول چې ليدونکی داسې ګومان وکړي چې داشخص لمونځ نه کوي

(۱۱) دقران پاک په تلاوت کې داسي ستره غلطي کول چې په معنا کې يې تغيرراشي

(۱۲) په لمانځه کې په قهقهه خنداکول

(۱۳) له ديوال ياکاغذڅخه دليکلې شوي شي په ژبه ويل

(۱۴) بغيرله امام نه بل چاته فتحه ورکول ، ددواړولمونځ کونکولمونځ فاسدوي

(۱۵) له موقع نه وروسته امام ته فتحه ورکول ، چې هغه بل ايت ته تللی وي که امام فتحه وانخلي دمقتدي لمونځ فاسديږي اوکه فتح واخلي دامام لمونځ فاسديږي ، نومقتدي ته په کارده چې په دغسي حالت کې دفتحې په ورکول عجله ونه کړي ، اوامام ته په کارده چې مقتديان فتحې ورکولوته اړنه کړي اوسمدستي رکوع ته لاړشي

(۱٦) ښځه له سړي سره ترڅنګ برابره ودريدل ، په دې شرط چې دومره ځله ودريږي چې رکوع ياسجده پکې کيږي خوکه داسي کومه کوچنۍ نجلۍ ودريږي چې نفساني ميلان ورته نه کيږي ياداچې ددواړوترمنځ پرده وي نولمونځ نه فاسديږي

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

دلمانځه مکروهات

دلمانځه مکرهاتوڅخه مرادهغه کارونه دي چې لمونځ خوورسره نه فاسديږي البته مکروه کيږي ، ځان ساتل ورڅخه په کاردي دغه مکروهات په لاندي ډول دي

(۱) په سربانديي په داسي توګه ځادريابل شی اچول چې دواړه لوري يې په اوږوباندي راځړيږي

(۲) کميس ياکورتۍ په داسې توګه پرځان اچول چې دواړه لستوڼې يې ځړيږي

(۳) جامې ځانته راټولول اوله دوړوساتل

(۴) دسجدې له ځای څخه بې ضرورته دډبرولرې کول يايوشی پوکول

(۵) له داسې جامې سره لمونځ کول چې په اسلامي ټولنه کې يې خلګ نه خوښوي

(٦) دتشوياوډکومتيازوته دضرورت په حالت کې لمونځ کول

(۷) دسرپولپاره دغوټه کړی شويو ويښتانوسره لمونځ کول

(۸) دګوتوڅخه ټقونه وېستل يادلاسونوپنجې يوپه بل کې ورکول

(۹) دسترګوپه کونجنوکې يوخوابل خواکتل

(۱۰) په سجده کې څنګلې پرېستل

(۱۱) داسې انسان لوري لمونځ کول چې مخامخ ناست وي که شايې اړولې وي پروانه لري

(۱۲) دداسې جاموسره لمونځ کول چې دساه لرونکي شي عکس ورباندي وي ياپه داسې مصلی لمونځ کول چې دسجدې کولوپه ځای دساه لرونکی شي تصويروي ، په داسي ځای کې لمونځ کول چې دسردپاسه ښي ياچپ لوري ته دساه لرونکی شي عکس وي

(۱۳) چې په لومړي صف کې ځای وي سره له دی هم ورروسته صف کې يواځی ودريدل

(۱۴) په لاس ياسر دسلام ځواب ورکول

(۱۵) په پټوسترګولمونځ کول . بغيرله عذره

(۱٦) يواځې په تندي يايواځې په پزه سجده کول

(۱۷) په خولۍ ياپټکې ياپه ول سجده کول

(۱۸) بې له عذره په لمانځه کې پلتۍ وهل

(۱۹) بې له اړتيا په لوړځای دامام يامقتديانو ودرېدل

(۲۰) رکوع ته دښکته کيدوپه حالت کې قرات پوره کول

(۲۱) دلمانځه له سنتوڅخه کوم سنت پرېښودل

(۲۲) دسجدې په حالت کې دواړه پښې له ځمکې نه پورته کول

(۲۳) په فرض لمونځوکې دقران پاک دترتيب خلاف قرات کول

مثلا.په لمړي رکعت کې قل هوالله احد.اوپه دويم رکعت کې (تبت) وويل شي.

(۲۴)په لمانځه کې په ګوتوسره دسورتونو ياتسبحاتوشميرکول

(۲۵) په خوله کې ديوشي اچول چې دقرات مانع نه وي

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

دجنازې لمونځ

لومړی درنځور په حقوقوباندې رڼا اچوو:

کله چې يومسلمان رنځورشي بايد نورمسلمان دهغه عيادت اوپوښتني ته ورشي ځکه چې داپه يومسلمان باندې دبل مسلمان حق دی رسول الله (ص) فرمايلي دي : يومسلمان پربل مسلمان باندي شپږحقونه لري اوپه بل روايت کې پنځه حقونه لري له هغونه يودادی چې ((واذامرض فعده)) کله چې رنځورشي بايدپوښتنې ته يې ورشي د مريض عيادت (پوښتنه کول) دلاندي حالاتوپه اعتبارجلاجلااحکام لري

الف : که ناروغ دخفلوانوله جملې څخه وي پوښتنه يې فرض عين ده

ب : که خپلوان ونه لري پرنورومسلمانانوېې پوښتنه فرض کفايې ده ، درنځورمسلمان پوښتنې ته ورتلل د هغه حق دي بايد اداء شي

ج: اوپه عاموحالاتوکې ديورنځورپوښتنه کول مستحب دي

پورته مسائل په ((سنن ابي داود، ۸ ج ، ۲۴۸ص ، ۲۶۹۴ حديث ،کې ذکرشوي دي

دجنازې دلمانځه احکام

دجنازې لمونځ فرض کفائي دی فرضيت يې له قران اوسنتوڅخه ثابت اومنکر ورڅخه کافردی

الف : دجنازې دلمانځه فرضونه

(۱) څلورځله الله اکبرويل هرتکبيرديورکعت ځای نسي

(۲) قيام ودرېدل په جنازه کې بې له عذره کيناستل جوازنه لري

ب : دجنازې دلمانځه سنـــــــــتونه

(۱) نيت کول : يعنې په زړه کې تيرول چې د نارينه ياښځينه ، کوچيي هلک يا انجلۍ جنازه کوي چې نيت يې په لاندې ډول ده

نَوَيْتُ اَنْ اُؤَدِىَ لِلّٰهِ تَعَالى اَرْبَعَ تَكْبِيْرَاتِ صَلوةِ الْجَنَازَةِ اَلثَّـنَاۤءُ لِلّٰهِ تعالى وَالصَّلوةُ لِلرَّسُولِ وَالدُّعَاۤءُ لِهذَاالْمــيِّتِ اِقْتَــدَيْتُ بِهذَ الْاِمَـــامِ مُتَوَجِهًاالى جِهَةِ الْكَعْبَةِ الشَّرِيْفَةِ ((الله اكبر))

(۲)ږحمداوثناويل (سُبْحانَكَ اللهُمَ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالى جَدُكَ وَجَلَ ثَنَآ ؤَكَ وَلآ اِلهَ غَيْرُكَ

(۳) درودشريف ويل (اللهُمَ صَلِ عَلى مُحَمَّدٍ وَّعَلى الِ مُحَمَّدٍ كَمَاصَلَّيْتَ وَسَلَّمْتَ وَبَارَكْتَ وَرَحِمْتَ وَتَرَحَّمْتَ عَلى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلى الِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

(۴) دعاويل

الف : دبالغ مړي دعا (نروي که ښځه (اَللّٰهــُمَّ اغْفِرْلِحَيِّــنَاوَمَيِّـتِنَاوشَـــاهِدِنَاوَغَائِــبِنَا وَصَغِيرِنَاوَكَبِيرِنَاوَذَكَرِنَا وَأُنْــثَانَا اللّٰهُــمَّ مَنْ أَحْيَيْتَـــهُ مِنَّافَـأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْـلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْــتَهُ مِنَّا فَــتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ اللّٰهُــمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَاتُــــضِلَّنَا بَعْدَهُ))

ب : دنابالغ مړي دوعاچې هلک وي ((اَللهُمَّ اجْعَلهُ لَنَا فَرَطًاوَّاجْعَلـــهُ لَنَآ اَجْرًا وَّذُخْرًاوَّ اجْعَلهُ لَنَا شَافِعاً وَّمشَفَّعاً))

که انجلۍ وي : ((اللهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرَطًا وَّاجْعَلْهَالَنَآ اَجْرًاوَّذُخْرًاوَّاجْعَلْهَا لَنَا شَافِعَةً وَّمُشَفَّعَةً))

(c) Aghalibrary.com: The Digital Library

ډالۍ:

زه دغه وړوکی کتاب خپل قدرمن پلار جان

ته ډالۍ کووم ځکه د ژوند په ټولوچاروکې

له ماسره ډیري هلي ځلي ترسره کړي.

For more ebooks- Visit; Aghalibrary.com

Digital Library